

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola: Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9

Projekt MŠMT ČR: EU PENÍZE ŠKOLÁM

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0536

Název projektu školy: Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice

Šablona III/2: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Číslo šablony: VY_32_INOVACE_APS_067

Předmět: Aplikovaná psychologie

Tematický okruh: Osobnost a socializace

Autor, spoluautor: Mgr. Jana Šimánková

Název DUMu: Osobnost – Poruchy zaměřenosti osobnosti (deprivace)

Pořadové číslo DUMu: 07

Stručná anotace: žák se seznámí se základními pojmy, umí vysvětlit, kdy nastává porucha zaměřenosti, umí popsat jednotlivé druhy deprivace

Ročník: 1

Obor vzdělání: 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání

Metodický pokyn: Žáci si vytvářejí na základě prezentace poznámky, ve spolupráci s učitelem definuje příznaky deprivace

Výsledky vzdělávání: Žák umí vysvětlit základní pojmy, snaží se o kultivovaný projev vhodně uplatňuje prostředky verbální a neverbální komunikace

Vytvořeno dne: 2.10.2013

Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.

Osobnost

Poruchy zaměřenosti osobnosti
(deprivace)

Deprivace (strádání) - dlouhodobé neuspokojování potřeb jedince

Může vést k narušení psychického vývoje, k nerovnoměrnému rozvoji některých složek osobnosti či ke vzniku specifických psychických odchylek.

Druhy deprivace

Deprivace biologických potřeb – nedostatek jídla, spánku apod., ohrožuje přímo tělesné i duševní zdraví jedince, při dlouhodobějším trvání vede k závažnému poškození až smrti postiženého

Senzorická deprivace – chybí žádoucí množství a variabilita smyslových podnětů

Kognitivní deprivace – výchovné a výukové zanedbávání, jedinec se může jevit jako mentálně postižený, ačkoli mu chybí pouze potřebná zkušenost

---

Citová deprivace – dítěti chybí stabilní a spolehlivý vztah s matkou popř. náhradní mateřskou osobou,. Může ovlivnit celkový vývoj takové osobnosti a jeho chování k lidem v dospělosti. “

Sociální deprivace – omezení přiměřených mezilidských kontaktů

Další typy deprivací

Deprivace spánková – delší stav bdělosti beze spánku, který začíná chybět.

Deprivace psychosociální – nábožensky založený jedinec trpí v světském světě.

Deprivace relativní – jedinec svou sociální situaci vnímá ve srovnání s jinými jako nepříznivou.

Citová deprivace – nejčastější

- neuspokojení potřeby vřelých citových stavů

Pokud vznikne v útlém dětství a trvá delší dobu, může strádání vyústit v **deprivační syndrom**.

Projevy:

- pasivní dítě** – zaražení vývoje, „kam ho postavíš, tam ho najdeš“, neoblíbenost, často nemocné, ...
  - aktivní dítě** – živé, dotěrné, vlezlé (potřeba na sebe upoutat za každou cenu), hlučné, agresivní, chce udělat dojem – neoblíbenost
-

Při vážné krizi se depriváční syndrom může dostavit i v dospělosti

- riziko duševních poruch
  - riziko nežádoucích návyků a závislostí
  - riziko podlehnutí kriminálním žvlům
  - neschopnost vcítění do druhých lidí, život je boj, násilí při minimálních podmínkách
-

Použité zdroje:

ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti*. 6. vyd.

Praha: Grada, 2010.

ISBN 978-80-247-3133-9.

ATKINSONOVÁ, Rita L. *Psychologie*. 1. vyd.

Praha: Victoria Publishing, 1995, 863 s.

ISBN 80-856-0535-X

NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*.

Praha: SPN, 1972.

GILLERNOVÁ, Ilona a Jiří BURIÁNEK. *Základy psychologie, sociologie: základy společenských věd pro střední školy*. Vyd. 1. Praha: Fortuna, 1995, 157 s. Učebnice (Fortuna). ISBN 80-716-8242-X.

LANGMEIER, Josef a Zdeněk MATĚJČEK. *Psychická deprivace v dětství*. Vyd. 4., dopl., V nakl. Karolinum 1. Praha: Karolinum, 1999, 399 s. ISBN 978-80-246-1983-5.
